

Dr. Dinko Puc:

Pravna sigurnost

Kdor ruši pravo, ruši temelje države, družbe in sveta sploh

2.

Načela, ki smo jih naglasili v prvem članku, veljajo toliko bolj za notranje razmere vsake države. Le ona država uživa ugled v zunanjem svetu, ki je urejena tako, da se vsakdo, ki v njej živi, opira na trdne pravne temelje, ki morajo biti neizpodbitni. Teh ne sme nihče rušiti, v prvi vrsti pa je poklicana država, da jih spoštuje.

Zato mora država točno izpolnjevati obveznosti, katere je prevzela. Dobave državni upravi, pa naj gre za ta ali oni resor, morajo biti točno plačane. Ne sme se dogajati, da se na eni strani vodi eksekucija za davčne zaostanke proti državljanu, ki ima na drugi strani velike terjatve proti državni upravi. Tak primeri ustvarjajo slabo kri in veliko nezadovoljstvo.

Ali je potrebno, da mora upokojeni uradnik čakati dolge mesece na likvidacijo svojih pokojninskih zahtevkov? Taka zadeva bi se dala urediti z malo dobre volje v 14 dneh.

Zakaj ni še rešeno vprašanje predvojnih rent? Ne gre za vsoto, ki bi bila nezmisljiva. Gre za kakih 40 milijonov dinarjev, ki bi zlasti v današnjem času bili našim krajem nad vse dobrodošli.

Država, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti, nima kredita niti pri svojih lastnih državljanih. Povedali smo zadnjič, da ravno z našega stališča obsojamo zunanjo politiko Italije. Toda priznati moramo, da je Mussolini uvedel, kar se tiče izpolnjevanja obveznosti države proti upnikom, vzoren red. Posledica je veliko zaupanje kapitala. Vsa ogromna javna dela, ki se v Italiji izvajajo sistematično, so v veliki meri financirana z notranjimi posojili. Uspeh teh posojil se ne dá razlagati samo s pritiskom, bodisi da je moralen, bodisi upraven. Točnost in red v plačevanju obveznosti ustvarila državi velik kredit.

Mi se takega kreditnega vira niti v časih gospodarske konjunktуре nismo upali poslužiti. Tem manj je seveda to mogoče danes, ko so zaradi ozkoprčne denarne politike Narodne banke in državne uprave skoro vsi naši denarni zavodi postali nelikvidni.

O pravni sigurnosti pa ne moremo govoriti tudi tam ne, kjer se iz strankarskih razlogov premeščajo in upokojujejo uradniki, sodniki, učitelji itd. Nositelji državne avtoritete je državni uradnik. Ako se z njim pometa, trpi ne le njegov ugled, marveč tudi ugled države. S takim postopanjem se ubija čut objektivnosti, umetno pa se ustvarja v uradništvu čut servilnosti, oportunistično mišljenje in hinavščina. Namesto mož se ustvarjajo birokrati brez hrbtenice!

Pravne sigurnosti ni tam, kjer se ob menjavi režima menja tudi pravno naziranje v javni upravi, — zato, da se ugodijo zahtevam novega režima. V očeh naroda mora izgubiti spoštovanje vsaka oblast, ki v konkretnem primeru danes sodi tako, jutri pa ravno nasprotno. Zato obstoječi zakoni, zlasti zakon o občem upravnem postopku, omejujejo pravico oblasti svobodno spreminjati pravomočne odločbe na najnujnejše primere, če ne gre n. pr. za to, da se odkloni nevarnost za življenje in zdravje ljudi, državno varnost in javni mir itd.

Ali moremo trditi, da se je v zadnjih mesecih vedno ravnilo po zakonu?

Dr. Lazar Marković, minister v p., Beograd:

O pravi ljudski vladi

Državna politika mora temeljiti na prosti volji in zaupanju večine naroda

Eno glavnih in temeljnih načel radikalnega pokreta v kraljevini Srbiji, pa tudi Jugoslaviji, je načelo ljudske ali parlamentarne vlade.

Ljudska ali parlamentarna vlada je taka vlada, ki je prišla na upravo države po zaupanju narodnega predstavništva, to je naroda. Ljudska ali parlamentarna vlada ne vrši državne posle samo v imenu naroda, temveč tudi po volji in po želji večine naroda, kakor je ta narod svojo voljo izrazil po svobodno izvoljenem narodnem predstavništvu. Nasprotje parlamentarne vlade so tako zvane neljudske ali neparlamentarne vlade, ki upravljajo državo ne v imenu ljudstva in ne po volji in želji naroda. Taka vlada je lahko tudi modra in pametna, toda njena avtoriteta ne temelji na narodovi volji in na narodovem zaupanju. Glavni primeri nenarodne vlade so diktatorski in fašistični režimi.

V takem režimu vrši vlada državne posle brez obzira na voljo in razpoloženje naroda; katerikrat baš v očitnem nasprotju z voljo in zahtevami ljudstva.

Vprašanje, katera vlada je boljša: da-li ljudska, parlamentarna vlada ali vlada, ki se sploh ne naslanja na narodno zaupanje, to vprašanje za radikalno stranko sploh ni nikdar obstojalo. Radikalna stranka se je odločno borila za parlamentarno vlado, ker je verovala, kakor tudi danes veruje, da narod sam najbolje pozna svoje potrebe, da se on zna sam najbolje pobrigati za svoje interese in svoje življenjske, materialne in duševne potrebe in da mu niso v tem pogledu potrebni nobeni skrbniki ali varuhi. V tem je bila bitna razlika med radikalno stranko in drugimi političnimi strankami v Srbiji, kajti druge stranke so smatrale, da narod ni dovolj zrel, da ni dovolj pameten ali da ni dovolj

obveščen in seznanjen z ljudskimi in državnimi potrebami in da se mora zato uprava državnih in ljudskih poslov vršiti neodvisno od naroda, da celo proti ljudski volji, kakor se v zasebnem življenju godi dostikrat z mladotnimi ali slaboumnimi. Radikalna stranka se je proti takim idejam borila. Ona se je vedno borila proti vsem posredovalcem in skrbnikom, ki so svojo voljo ljudstvu vsiljevali. Zato je tudi danes radikalni pokret odločno proti vsaki diktaturi in fašizmu; zato poudarjajo radikali pri vsaki priliki svojo zahtevo za parlamentarno vlado.

V tem pogledu hočem poudariti, da je nepravilno razlaganje onih pravnikov in politikov, ki pravijo, da je parlamentarna vlada v nasprotju z ustavo iz leta 1931. To ni točno. Ustava iz leta 1931. sicer ne garantira naši državi parlamentarnega režima, toda ga tudi ne prepoveduje. V ustavi iz leta 1931. ni nobene ovire, da se spoštuje ljudska volja in da se ljudstvu dopusti njegova naravna pravica, da s svojo voljo določa smer narodne in državne politike. Ustava iz leta 1931. različna od ustave iz leta 1921., ne izključuje, da

je v državi parlamentarna vlada. Toda s stališča ustave iz leta 1931. je to samo eventualnost, ki nastopa le izjemoma in se da zagovarjati samo v primeru neodklonljive potrebe.

V ostalem predpisuje tudi ustava iz leta 1931., da je v Jugoslaviji samo to zakon, kar skleneta kralj in narod. Če je torej narod enako udeležen pri zakonodavstvu, je smisel ustave ta, da naj pride do izraza stvarna in prava volja naroda. Pot in sredstvo za to je v parlamentarni vladi, ker samo taka vlada predstavlja narodovo voljo in narodovo razpoloženje. Ona je po svoji dolžnosti poklicana, da se briga o stvarnih potrebah in željah ljudstva. Vsaka drugačna vlada postavlja ljudske zahteve na drugo, ako ne celo na tretje mesto. V današnjih težkih časih pa je za ljudstvo bitno, da gre državna politika po poti, ki jo zahtevajo ljudske potrebe tako, kakor jih narod čuti in kakor jih on hoče imeti izpolnjene. V tej osnovni resnici je radikalni pokret v skladu z narodom in zato predstavljajo radikalne ideje tudi danes najbolj zdrav in najrealnejši politični program.

Dr. O. K., Maribor:

Židovski kapital v Jugoslaviji

Pazite pravočasno na one, ki jim država in narod nista pri srcu

Dobri genij, ki je ustvaril Jugoslavijo kot močno državo, vedno čuva nad njo in se pojavlja, swareč jo v tej ali oni obliki, v vseh kritičnih trenutkih.

Mislim, da so se še o pravem času sestali pretekli teden v Beogradu zastopniki naše veleindustrije ter jasno s prstom pokazali na veliko nevarnost, ki grozi našemu celotnemu gospodarstvu z drznim poskusom invazije tujega kapitala, ki si je izbral našo državo kot najprimernejše torišče, deloma zato, ker bi se dal pri nas očitno najbolje izvesti široko zasnovani izkoriščevalni načrt, deloma pa zato, ker bi se mogle na našem ozemlju obračunavati razne njihove medsebojne diference.

Dočim so imeli Srbi in Hrvati že pred vojno močan židovski element, med katerim je bilo precej nacionaliziranega, je bila Slovenija še skoro popolnoma prosta židov. Po vojni, zlasti pa v zadnjih letih, so se razlezli židje na gosto po vsej državi in tudi po Sloveniji ter grozijo, da bodo s svojim kapitalom preplavili vso državo in udušili še tisto betvico naše domače industrije, zlasti v Sloveniji, ki še komaj živi.

Židje predstavljajo sicer komaj 1 % vseh prebivalcev na zemlji, vendar so dejanski gospodarji vsega sveta. To svojo nadvlado so dosegli s svojimi karakterističnimi lastnostmi in posebnostmi, ki jih zastopni iščemo kje drugod. Oni so trezni, vzdržni, štedljivi in vztrajni. Kot prvovrstni strokovnjaki na denarnem polju so spravili v vseh državah večino kapitala v svoje roke ali pa vsaj v popolno odvisnost napram sebi. Kot izborni trgovci so vedeli, da je najplodnejša trgovina s tistimi potrebščinami, ki so za človeka življenjske važnosti: to je trgovina z živili in oblačilnim blagom. Zaradi tega vidimo povsod, da so židje neomejeni gospodarji teh panog

Uprava vsake države ima v svojih rokah vpliv na gospodarski razvoj in razmah svoje trgovine in industrije. Naravno je, da najdemo zaradi tega žide po vsem svetu v vseh važnejših državnih uradih in na vseh visokih šolah. Vihotapili so se v razne politične stranke, v nekaterih igrajo celo vodilne vloge, povsod pa imajo z izrabljanjem vdanij jim arijskih zaupnikov odločilni vpliv. V njihovih rokah ali pa v popolni odvisnosti od njih so v vseh državah največji in najuglednejši listi in časopisi, s pomočjo katerih vplivajo potem na javno mnenje po svoji mili volji in potrebi.

Narodno so povsod zavedni, kakor nihče drug na svetu. S ponosom se potrka žid na svoja prsa ter prizna z veseljem, kdo da je, medtem ko se premnogi naši domačini sramežljivo izogibajo temu priznanju.

Kadar pa zahtevajo njihovi interesi, tedaj so v pogledu narodnosti celo bolj papeški, kakor papež sam. To lahko opazujemo z lastnimi očmi na Hrvaškem, kjer so med največjimi hrvaškimi nacionalisti in najnetejšimi poborniki za samostojno Hrvaško — židje.

Žid ribari najrajši v kalnem in uspeva najbolje tam, kjer ni urejenih razmer. Danes bi najbrže ne bilo hrvaškega vprašanja ali pa bi to izgledalo povsem drugače, če bi ne bilo na Hrvaškem toliko židov. Oni povzročajo po lastni potrebi in v uresničenje svojih načrtov nered in nemir po vsem svetu in to, kar se dogaja drugod v velikem, opazujemo lahko v malem na Hrvaškem. Po naravi pa so židje strahopetni, vendar previdni in zviti, ter se navadno populičnih nemirov in bojev udeležujejo le kot, več ali manj, skriti voditelji. Pečajo se samo z lahkimi posli, ki donajajo mnogo dobička, zemlje pa ne obdelujejo.

(Nadaljevanje na 2. strani.)

POLITIČNI
TEDEN

V preteklem tednu je bilo notranjepolitično življenje v naši državi precej razgibano in polno zanimivih, nepričakovanih dogodkov. Zlasti je bila vidna nenavadna živahnost v krogih Združene opozicije, kjer so bili izmenjani pogledi o raznih aktualnih političnih vprašanjih med vsemi vidnejšimi osebnostmi. Neopazno tudi ni moglo v naši javnosti ostati dejstvo, da se je vpliv demokratično usmerjenih izvenparlamentarnih političnih činiteljev med narodom močno in prav razveselljivo dvignil, skoraj vse simpatije ljudskih množic so pa izgubili in zaigrali predstavniki ekstremnih, fašističnih in vobče diktatorskih nazorov ter organizacij. Trezno presojanje položaja in dobro premišljeno nastopanje v odločilnih korakih, ki lahko postanejo usodni za narod za daljša bodoča razdobja, se je pokazalo kot najprimernejše ter ga je spontano priznala tudi ona večina naroda, ki danes v parlamentu, senatu in vladni nima nobene besede.

Izgredi v Zagrebu

Preteklo soboto je Zagreb proslavljal običajno obletnico smrti dr. Starčevića s slovesno službo božjo v katedrali. Svojo posebno proslavo v isti cerkvi, pač pa uro pozneje za dr. Mačkovo, so priredili frankovci in njihovi ožji pristaši iz nekega sorodnega pokreta. Ker so bile trgovine in pisarne zaprte že med prvo službo božjo, med frankovsko pa ne, so gruče frankovcev napadle posamezne trgovine, povsem demolirale pa so upravo dr. Mačkovega glasila «Hrvatskega dnevnika», kjer so tudi pretepli osobe.

Pretepi v Beogradu

V nedeljo dopoldne je priredil javen shod v dvorani «Železničarskega doma» predsednik «Zbora», g. Ljotić, hoteč se oprati očitanim mu umazanostim v zvezi s «Tehniško unijo». Pred kinom pa je prišlo do krvavega spopada med demokratično usmerjeno omladino in med Litičevimi hitlerjevsko formiranimi «letečimi napadalnimi oddelki», ki so nastopili s svojimi proslulimi drenovimi gorjačami. Kljub temu pa so bili na cesti poraženi in so se umaknili za zaklenjena vrata kina, kjer so potem zborovali sami med seboj brez navzočnosti širše javnosti. Dočim so bile vse šipe na poslopju razbite od kamenja, je obležalo na cestnem tlaku 7 zboraveh nevarno, več pa lahko ranjenih.

V narodni skupščini

je bila v soboto zaključena načelna razprava o novem državnem proračunu in je bil predlog proračuna v načelu sprejet s komaj 192 glasovi. V tekočem tednu je skupščina razpravljala o proračunu v podrobnostih. Posebno zanimanje je posvetila ekspezu notranjega ministra g. dr. Korošca, ki je zopet, kakor že lani, obljubil, da se bo vlada bavila s proučevanjem možnosti, da bi se v doglednem času izdali kak novi politični zakoni, med njimi zakon o tisku, o zborovanjih in nov volilni zakon. G. minister je dejal, da se bo skušal sporazumeti z vsemi političnimi skupinami glede teh zakonov, ki naj bi zadovoljili ves narod. Zahteval pa je podaljšanje najširših pooblastil skupščine vladi za take korake.

Nevarnost židovskega življa za narod in državo je spoznal Hitler, ki jih brezpogojno izganja iz svoje države. Potom svojih vsestranskih mednarodnih zvez so seveda spravili nemški židovski velekapitalisti pravočasno svoj kapital na varno. Izbrali so si kot **najpripravnejšo** državo — Jugoslavijo za placement svojega enormnega kapitala. Cela vrsta teh židov-velekapitalistov se poteguje pri nas za državljansko pravico in jo bo nedvomno tudi dobila. Ustvarjajo se veliki koncerni, ki nameravajo samo v južnem delu naše države postaviti veliko število raznih tovarn, med njimi pretežno večino tekstilnih, ter doseči za dolga leta za vse druge zaporo izdaje koncesij. Kaka usoda bi zadela ob uresničenju teh velekapitalističnih načrtov našo domačo industrijo v Sloveniji in na Hrvaškem, leži pač na dlani. V svoji dalekovidnosti in «pravičnosti» pa vendar stavijo ti židje kot prvi pogoj za placement tega kapitala v naši državi — **sporazum s Hrvati**. To namreč bi bilo po njihovem mnenju najboljšje jamstvo za varnost investiranega kapitala. Da bo to mogočno dejstvo sporazum s Hrvati pospešilo, je več ko verjetno.

Mihelčič I., Ljubljana:

Razcepljenost naših obrtnikov

O obrtniških vprašanjih naj vedno odloča obrtništvo samo brez vpliva politikov

Pogosto najdemo v dnevnem časopisu krilatice o enotnosti in skupnosti slovenskega obrtništva, kar se je posebno vidno izražalo o priliki sklenjenega sporazuma za volitve v Zbornico za TOI. Za časa teh, za slovensko obrtništvo proslulih volitev, je zatrjevala tako ena, kakor druga stran, da so sporazum narekovali **čisti stanovski interesi**, da bo tako omogočeno **složno** delo za korist slovenskega obrtništva. Poudarjalo se je: proč s politikom v tej najvišji gospodarski instituciji, toda to je bil **samo videz in volilno geslo sporazumov**, ki so hoteli pod patronanco političnih voditeljev svetovno-nazorno najbolj nasprotnih si mišljenj za vsako ceno, pa najsibo tudi preko volje obrtništva, vladati to rajo še nadalje po političnih vidikih.

Za sporazum sta šli v volitve dve skupini, ki sta tudi jasno in dosledno politično opredeljeni. Prva skupina g. Ogrina, sedanega podpredsednika ZTOI in predsednika njenega obrtnega odseka, druga pa skupina g. Rebeka. Obe sta se združili v bojzani za mesta v obrtnem odseku pred pomembno, samostojno obrtniško skupino, ki jo vodi g. Pičman. Da je bila bojazen upravičena, so zadostni dokazi dejstva, kako vloga je igralo dnevno časopisje, ki ni tudi proti plačilu hotelo objaviti najnavadnejših notic v informacijo volilcem, da ne omenjamo še drugih, radikalnejših stvari, kakor so zavrnitve kandidatnih list samostojnega obrtništva in postopek pri tem. Dalje velik interes samostojnega obrtništva širimo na širšo domovino za volitve kandidatov Pičmanove skupine, ki pa žal zaradi obstoječih razmer niso mogli tedaj kljub vsem formalnim zahtevam pojasniti svojih programov na sestankih, ki so bili sklicani in dobro obiskani. Višek vsega nasprotovanja tej svobodni kandidatni listi pa je bil dosežen tik pred samimi volitvami z znanim, povsem neutemeljenim razlogom, komu na ljubo in v čigavo korist naj bi država ugonabljal prostovoljno inicijativno obrtništva, kar so še vse vlade doslej v svojih programih podpirale.

Kljub vsem naporom, da se zmanjša ugled in zdecimira število oddanih glasov za samostojno listo, pri čemer pa raje ne govo-

V svojem brezmejnem sovraštvu do Hitlerjeve Nemčije in v želji po maščevanju je začel židovski kapital obkrožati in izolirati Nemčijo prav tam, kjer je najbolj občutljiva, to je na **gospodarskem torišču**. Afera «Tehniške Unije», ki je v zadnjih tednih dvignila toliko prahu, je bila v prvi vrsti izraz tega napetega stanja med Hitlerjem in nemškimi židji ter **trčenje židovskega in nemškega kapitala — na naših tleh**. Zmagal je v tem boju **zopet židovski kapital**.

Da se je «Tehniška Unija» naslonila ravno na Ljotičev pokret ter ga izdatno finansirala, je pač zgolj slučaj in leži vzrok v tem, da je **ta pokret hitlerizmu tako po načelih kakor po stremljenju najbližji**, zaradi česar ga je smatral gospod Diamantstein (!) v boju proti Jugoslaviji osvajajočemu židovskemu kapitalu kot najprimernejšega in najboljšega.

Kakor že rečeno, je pa zveza naše veleindustrije poklicana, da **budno pazi** na to, da se ti tuji kapitali, ki siliijo v našo državo z vseh strani, kakor tudi posledice njihovih medsebojnih bojov, usmerijo v tisti pravec, ki bo v vsestransko korist države in naroda.

rim o sijajnem redu pri «popolnoma» zajamčeni volilni svobodi, je obrtništvo glasovalo tako, kakor mu je narekovala vest, torej ne za kandidate, ki so jih postavile politične stranke. Razume se, da ta zmaga, priznana po najboljših računarih, ni napravila ugodnega vtisa pri političnih sporazumaših in njihovih varuhih, ki so imeli velik aparat in ves tisk na svoji strani, poleg visokih zneskov iz, lahko trdim, naših skupnih blagajn, kar so tudi sami izjavljali. Kljub vsemu pa je uspelo, da so postali svetniki, devetnajstim ljudem, katerih večina je bila izvoljena že vnaprej — z imenovanjem.

Pod takim vtisom so svetniki sporazuma tudi izvolili predsednika Zbornice in predsedstvo svojega odseka, kjer pa je prišel do veljave sporazum v tej obliki, da so se ločili glasovi po političnem in svetovnem naziranju, čeprav so za volilna gesla uporabljali krilatice: enotnost, skupnost in vse, kar si more demagogija sploh izmisliti. Tako je torej zasigurano «uspešno» in «složno» delo v obrtnem odseku, o čegar samostojnosti tu niti ne govorimo.

Predpogoj vsakega uspešnega dela je složnost, izključujoča vsako politiko in predpostavljajoča celoto pred posameznikom. To velja zlasti za obrtništvo in njegove prisilne ali prostovoljne organizacije. Obrtnik naj si sam uredi svoj položaj in naj sam vlada v svojih organizacijah, ker le tako bo mogel stan, pa tudi posameznik prosperirati.

Bolj, kakor kdajkoli, so danes potrebne svobodne obrtniške organizacije, ker le te se izživljajo v pravi demokraciji in brezpogojni nepristranosti. Vsiljenih mu organizacij obrtniški stan ne bo nikdar priznal.

Geslo vsake svobodne obrtniške organizacije je: **o obrtniških vprašanjih naj odloča obrtništvo samo**. To je borba za njegovo čast, njegova načela in obstanek. Kdor pozna svobodo, je ne bo kratil.

Boj proti samozavestnemu slovenskemu obrtništvu in proti njegovi prostovoljni obrtniški organizaciji «Društvo jugoslovanskih obrtnikov dravske banovine» je zlonameren in prav zato bo obrtništvo, ki je dovolj trezno in preudarno, znalo varovati svoje interese.

Domači pomenki

Javna dela

Tiskovni referent mestnega magistrata piše zadnje mesece tako, kakor da bi bili v resnici iznašli tam smodnik. Šele sedaj so odkrili, da so najbolj učinkovito sredstvo proti brezposelnosti in gospodarski mizeriji javna dela! Govore in pišejo pa tako, kakor da bi bili s prifehtanimi parstotisoči obsuli vsi Ljubljano z zlatom. Ali niso videli nikdar prejšnje občinske uprave, ki je preskrbela Ljubljani ogromne milijone za javna dela? Ali zgradba klavnice, Delavskega doma, carinarice, tlakovanje cest (Masarykova, Vilharjeva, Šmartinska, Dunajska, Gosposvetska, Vidovdanska, Poljanska, Miklošičeva, Tavčarjeva, Dalmatinova etc. etc.), kilometri kanalov, plinovodnih, vodovodnih, elektrovodnih napeljav niso bila javna dela? Pa ureditve Tivolija, gradu in drugih javnih nasadov? Nikar preveč, gospodje! Doslej niste, razen povišanja davkov, pogruntali še nobene in kar ste naredili, ste naredili v izvrševanju načrtov prejšnje uprave!

Kronika slovenskih mest

Ta krasna revija, ki jo je ustvarila bivša občinska uprava, je postala navaden političen agitacijski list. Ni bilo zadosti, da se je neokusno hvalisanje «nega leta občinske uprave» na občinske stroške natisnilo v posebni brošuri, marveč je občinska uprava čutila potrebo, da je dala to brošuro še priobčiti v «Kroniki». Priporočamo, da bi «Kronika» ponatilsila od časa do časa tudi kak posebno duhovito samogovor znamenite Kurenčkove Neže!

Korožja velja . . .

«Ponedeljski Slovenec» z dne 1. marca prihaja v svojem komentarju k prejšnjodnevni občinski volitvi v Sloveniji do naslednjega globokega javnega spoznanja: «Dr. Kulovec je zagrebski gospodi odkrito povedal tudi to, da se Slovenci nikogar ne boje. Svoje pozicije bodo branili proti vsakomur. Tudi pedi svoje zemlje ne prepustimo nikomur. Tako se je zgodilo. Belokranjci so častno izvršili svojo nalogo. Rešili so slovensko last, visoko so dvignili prapor naše skupnosti.»

«Slovenec» je postal res zelo odkritosrčen, le to javnost še nekoliko moti, da je ta njegova odkritosrčnost v Beogradu precej drugačna, kakor pa doma.

Belokranjci iz edinozveličavnega tabora JRZ so pa postali prava avantgarda ogroženega slovenstva. To pa ne le v Belokranji, kjer so ga v nedeljo branili na volitvah, temveč tudi v samem belem srcu Slovenije, v ogroženi Ljubljani, ki so jo Belokranjci iz JRZ ali SLS zmagovito zasedli že predlansko leto brez vsakih volitev in tako «nad vse častno rešili svojo nalogo in slovensko last». To lahko vsem in vsakomur potrdijo sam gospod predsednik ljubljanske mestne občine.

Grda nehvaležnost

Isti «Ponedeljski Slovenec» stoka takole: «V drugih občinah se je stranka (JRZ) sijajno uveljavila. — (!?) Prejela je komaj 50 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Op. ur.) — Edino izjemo dela občina Križe na Gorenjskem. Priznavamo, da smo se v svojih pričakovanjih zmotili. Kje so vzroki neuspeha? Menimo, da se ne motimo, da so ti vzroki edinole v domačih krajevnih razmerah. Od občine se je po prekomasirani izločil najzavednejši del in si ustvaril novo občino Golnik. Iz rezultata v tej novi občini je razvidno, da bi ti glasovi odločili v prejšnji nekomasirani občini Križe v našo korist. Krajevni faktorji s tem dejstvom najbrže niso računali.»

Sicer pa diši precej po požrešnosti, če hoče JRZ zmagati prav povsod. Požrešnost spada med naglavne grehe, ki se jih mora globoko verna JRZ izogibati kakor vrag križa.

Rdeči Švanci in Rusi so krivi

Najnovejšega volilnega poraza JRZ v Križah na Gorenjskem, namreč. Če ne verjamete, pa si pogledjte «Poned. Slovenca» z dne 1. marca, ki piše:

«Ugotovljeno je, da so pristaši te (opozicijske, op. ur.) liste, prihajajoči iz Kuharjeve gostilne v Križah, z vzkliki prav vneto proslavljali rdečo španijo in sovjetsko Rusijo.

Ne bo odveč, če ponovno ugotovimo, da je ta lista nastala na pobudo glavnih ljubljanskih stebrov prejšnjega diktatorskega režima. Tako zvani jugoslovanski nacionalizem nima pomislekov, da se brati, če treba, s poprejšnjimi levičarji. To je značilno obeležje križkih volitev.»

Vsa slovenska javnost se pa prav živo spominja zelo značilnega obeležja gospodarjenja na ljubljanskem mestnem magistratu pred nekaj leti. Gospodje pri «Slovencu» naj se nekoliko natančneje pogledajo in razgovore med seboj, kdo takrat ni imel pomislekov in se je brez pobude in sramu javno bratil s samimi «levičarji». Doslednost pa res ni vaša čednost, gospodje iz Kopitarjeve ulice, in hvaležnost ter zvestoba najbrže tudi ne preveč.

Reševanje brezposelnih

Brezposelni profesorski kandidati so razpravljali o tem, kako bi prišli do kruha. Potolažit jih je prišel zastopnik prosvetne uprave, ki jim je povedal odkrito, da sta prav samo dve sredstvi, s katerima bi se jim moglo pomagati. Prvo sredstvo je povišanje kreditov, drugo sredstvo je pa smrt dosedaj nastavljenih profesorjev. Gospod zastopnik je povedal odkrito, da prvo sredstvo ne pride v poštev, — razume se, da ne, ker je to sredstvo najbolj preprosto, ker leži na dlani in ker bi ga vse-mogočna roka odločujočega moža z lahko izposlovala —, zato mora tedaj pomagati drugo sredstvo. Žal, govornik ni povedal, ali naj se nesrečni brezposelni oborože sami s sekirami ali pa se bo uradno preskrbela kaka primerna in učinkovita kužna bolezen. Dokler ne bo to vprašanje rešeno, pa je svetoval g. govornik, naj brezposelni kandidati delajo pesmice in žvižgajo kot kosi.

Grozne ugotovitve

Razkritja o milijonskih defrac-dacijah pri ljubljanski mestni občini, ki so jih kar na debelo napovedovali «odlični gostje» na shodu JRZ v ljubljanskem kinu «Union», dobivajo pred sodiščem nekako klaverno obliko in vsebino. Iz prvega milijončka ni bilo niti milnega balončka, iz drugega pa borih 81 Din, ki si jih je neki uradnik zadržal na kolkovini za izdajo nekih dokumentov. Škoda, ki je niti ni bilo, je torej poravnana. Pač pa se slovenski javnosti obeta v kratkem nova, še večja afera: na konjederčevem dvorišču bodo sodili nekemu pramčku z mestne pristave, ker je skrivaj šavnil po šopu trave na domačem travniku, pa ga je pri tem ravno zalotila uradna revizijska komisija, ki dela včasih nadpredpisno in iz gole požrtvovalnosti celo do 10 ur na dan. Pramček sicer travnega šopa ni požrl, vendar je povzročil škodo, ki gre v visoke milijone. Dokazalo se mu je to s tem, ker ni hotel v svoji izbiričnosti žreti iste krme z ostalimi konji iz predpisanih jasli.

Kar obsojaš — posnemaj!

Tega gesla so se očitno oprijeli gospodje, ki so sedaj pri nas za tiste, ki sivijo in dobivajo pleše od samih nehvaležnih skrbi za ubogi narod in za, od jugoslovanskih Slovencev resno ogrožene čistokrvne slovenske Slovence. Pri zadnjem zasedanju banskega sveta dravske banovine je bil gospod ban pooblaščen, da poišče za različna javna dela potrebnih 100 milijonov dinarjev posojila. Radovedni smo pri tem le, zakaj so se vendar zadnjič isti gospodje, ki so bili tako ginljivo lepo zbrani sami med seboj, kakor ena čreda in en pastir, zgrajžali nad bivšo ljubljansko občinsko upravo, ker je uporabljala pri pobujanju brezposelnosti in izvajanju resnega komunalnega programa najeta posojila za res plodonosne investicije. Zdaj se pa sami poslužujejo istih metod, toda ne morda samo za plodonosne investicije. Bo že res, kar pravijo naši kmetje, da se za rečenega kruha poje več, kakor zapečenega!

Zunanja politika

Sumljiva tišina v Nemčiji

Nemška zunanja politika, ki je v zadnjem času zaradi svoje nediplomatske ostrosti in tihega porožljavanja s sabljo pričela že resno natezati živce ostalih evropskih narodov, je nepričakovano dobila nov zunanji izraz, o katerem si Evropa še ni na jasnem, ali gre za resničen odraz nemškega notranjega razpoloženja ali pa je Hitler s svojimi zunanjepolitičnimi akterji nataknil svojemu narodu in njegovemu nebrzdanemu temperamentu začasno masko uspavanja tuje pozornosti. V evropskem tisku naenkrat prevladuje sklepanje, da se nemško moderno orožje v Španiji ni obneslo niti oddaleč tako, kakor so pričakovali nemški generali in vojni izumitelji. Zato da so se izživalna gesla Berlina nenadno razgubila v napetem ozračju, ki je postalo zopet znosnejše. Po drugi, verjetnejši verziji pa je pravi vzrok nemške potajitve velepotezno oboroževanje Anglije in njenih zaveznic obenem z občutnim poslabšanjem nemškega notranjega gospodarskega položaja, ki stoji v brezizhodnem znamenju pomanjkanja surovin.

Vojaška moč demokracij

V Franciji in Angliji so se medsebojne vezi zopet precej utrdile, ker so oboji politiki spoznali, da s stalnim popuščanjem v najaktualnejših evropskih vprašanjih polagoma zahajajo v položaj, iz katerega bi bil v primeru nenadnega preobrata na slabo izhod precej kočljiv in dvomljiv. Vodilni krogi to in onstran Rokavskega preliva so se nepričakovano zavedli svoje moči in svojih finančnih ter tehničnih priprav. Zato so bile tudi njihove zadnje izjave precej samozvestnejše od prejšnjih. Anglija s svojim ogromnim oboroževalnim programom vsemu svetu dokazuje ne le svoje materialne sile, temveč tudi važen idejni preobrat in odločen sklep, da nikomur ne bo več dovoljevala, da bi kakorkoli zasnavljaj svojo politiko na nepraviljenosti angleškega imperija. Angleški državniki so se, kakor vse kaže, precej naučili iz neuspehov s politiko sankcij. Tudi Francija je iz notranje gospodarske in socialne nemirnosti zadnjih let prestopila na energičnejšo pot v evropskih vprašanjih ter stopa roko v roki s staro zaveznico Anglijo. V ospredju politike obeh veslel se namreč zopet blešči načelo, da morajo tudi demokracije biti močne ne le moralno, temveč tudi vojaško.

Oboroževanje za mir!

Dne 1. marca zvečer se je sestal v Rimu zopet veliki fašistični svet pod predsedstvom Mussolinija. Sprejeta je bila dolga vrsta precej sumljivih in nemirnih sklepov, ki jih evropska javnost v tako ogromni porciji ni pričakovala. Predvsem je bila izražena glasna ugotovitev, da je sedaj vsaka, še tako oddaljena možnost omejitve oboroževanja Italije dokončno izključena. Na redne orožne vaje se bodo redno klicali vsi sposobni Italijani, stari od 18 do 55 let, tako da bo Italija sleherni trenutek povsem pripravljena. Vse civilne potrebe in izpopolnitve na vseh toriščih se morajo staviti do skrajne meje v službo in izkoriščanje italijanske vojske. Veliki fašistični svet je tudi odobril nove ogromne kredite za oboroževanje kot odgovor na ojačene oboroževalne akcije drugih veslel. Samo za izpopolnitev mornarice, pomorskega letalstva in pomorskih baz v Sredozemskem morju bo Italija porabila letos poleg visokega rednega kredita še nad 38 in pol milijarde dinarjev. Čudno je le, da se za velikopotezno «oboroževanje v zaščito evropskega miru» povsod in vsak čas igraje najdejo naravnost bajna premoženja, za odpravo brezposelnosti in bede pa ne.

DOMA IN NA TUJEM

Branitelji slovenske kulture?!

Dr. Mahnič o Stritarju v «Rimskem katoliku».

«Stritar ni pisatelj slovenski, ker je zatajil tisto vero, ki je Slovence svet, ker je zatajil načela zdravega naravnega umovanja, ker pridiga povrat v prvotni barbarski stan; ni slovenski pisatelj, ker razun besede slovenske nima nič slovenskega; glava mu je nemška, srce francosko, spomin staropoganski!»

In vendar, kaj je Stritar za svoje slovensko delovanje od Slovencev zahteval in deloma tudi dobil? Dal si je od Slovencev svoje spise dvakrat prav slano plačati. Prvič v dunajskem Zvonu, katerega je nadpolovico on sam spisal. Bila so leta, ko je imel Stritar nad 1000 naročnikov

in je bila cena za list po štiri forinte! Ne še dovolj. Smatral je za potrebno svoje spise še enkrat zbrati in jih skupno podati Slovence. A ti so jih morali v drugič slano plačati. Vse to je žrtvoval ubožni narod slovenski... in mej naročniki na Stritarjeve spise so bili morda večinoma srednje- in višješolci, katerih revščina je znana po vsem svetu! Misli bi človek, da bo apostelj idealizma, ki neprenehoma kliče: Kvišku srca! — da bo žrtvoval vsaj nekaj tudi svojim idejam! Kaj pa da! «Vrté se misli mu okrog trebuha!»... Zavedno zavračamo njegovo krščanstvo z njegovim idealizmom vred. — — —

(Kako ogabno in nizko, ali ne?)

Izreki velikih mož

Prejeli smo v objavo:

«V smislu čl. 26 zakona o tisku Vas pozivam, da priobčite v prihodnji številki «Slovenske besede» na istem mestu in z istimi črkami naslednji popravek:

Dr. Vidic ni govoril v citatu navedenih besed, temveč je dejal: «glavni vzrok porasta kriminalitete se mi zdi ubožanje naših ljudi, ki iščejo, kje bi našli, kar jim je potrebno za življenje, in to dovaja do tatvin, vlomov itd. Kriva pa je tudi demoralizacija, ki jo je povzročil s terorjem prejšnji režim, tako da so izgubili ljudje zaupanje v pravičnost uradov in oblasti ter v avtoriteto države.» Z odličnim spoštovanjem Dr. Fr. Vidic, l. r.»

(Prav radovedni smo, ali nam bo sta poslala popravka tudi gg. dr. Sabothy in Jan? — Op. uredništva.)

Nadaljevanje občinskih volitev smo imeli preteklo nedeljo tudi v dravski banovini, in sicer so volile občine Golnik, Hajdina, Križe, Metlika-okolica, Motnik, Semič, Trebelno in Zibika. Režimska JRZ ja zabeležila pičlo zmago v sedmih občinah, v Križah na Gorenjskem pa je zmagala lista združene opozicije. Lista JRZ je odnesla na vseh voliščih komaj 50 % glasov vseh volilnih upravičencev, kar pa naziva njen tisk «lepo» volilno zmago...

Novinarski jubilej, in sicer 40 letnico poklicnega udejstvovanja, je praznoval te dni ugledni slovenski novinar, gobarski strokovnjak in stari narodnoobrambni delavec g. Ante Beg. Čestitkam vse napredne javnosti se pridružujemo tudi mi!

60 letnico svojega življenja je praznoval pred dnevi znani ljubljanski sokolski delavec g. Josip Miklavc, trgovski zastopnik, ki ga menda pozna vsa napredna Ljubljana s podeželjem vred. Menimo, da bi bilo odveč naštevati jubilarne brezštevne zasluge in žrtve na vseh poljih našega javnega in narodnega življenja. Z željo, da bi še dolgo stal na svojem mestu v naši javni areni, pridružujemo premmnogim čestitkam tudi mi svoje!

Dr. Janko Kersnik — umrl. V Ljubljani je bil preteklo soboto pokopan znani zadružni in narodnoobrambni javni delavec g. dr. Janko Kersnik, ki je podlegel pljučnici in hripi v ljubljanskem Leonišču povsem nepričakovano. Pokojnik, ki je bil ravnatelj Kmečke posojilnice za ljubljansko okolico, je bil obče priljubljen in je bil sin znane slovenskega pisatelja. Bodi mu ohranjen trajen spomin!

Kolektivna pogodba med delavstvom in KID na Jesenicah je bila te dni podpisana v Ljubljani.

Celjski mestni proračun v višini 14.997.663 Din za redne in pa približno 1.300.000 Din za izredne izdatke je bil odobren na petkovi seji celjskega mestnega občinskega sveta. Izredni proračunski izdatki se bodo porabili za razna javna dela na ozemlju mestne občine.

Mariborska mestna občina se je naposled iznebila vseh mariborskih vojašnic in drugih tamkajšnjih

vojaških poslopij, katerih vzdrževanje jo je stalo vsako leto prav velike vsote. V zameno je prejela od vojaške uprave njena bivša skladišča ob železnici, kjer bo zgrajena nova carinarnica, in pa bivšo dravsko vojašnico, iz katere naj bi vzrasla nova mariborska tržnica. Razen tega ji bo izplačala država tudi še okrog 2.100.000 Din v gotovini.

Advokat
dr. Boris Puc
je otvoril odvetniško
pisarno v Ljubljani
Dalmatinova ulica 7

Telefon 25-33

Pošt. ček. račun 12.405

Narodni poslanci bodo v bodoče morali svoje govore v zbornici govoriti na izust, ne pa več čitati, kakor je bil to običaj doslej. Neki poslanec se je namreč pritožil proti čitanju govorov, češ da jih poslancem enostavno sestavljajo razna uredništva listov. Uveljavlja se torej pregovor: Za pošteno plačilo tudi pošteno delo! Veliko pa narod najbrž ne bo profitiral, ker tisti, ki so na vse kimali danes, bodo v tihem zadovoljstvu s svojo preskrbljenostjo ter v božjem strahu kimali tudi še naprej, dokler se bo le dalo.

O časopisni cenzuri so govorili poslanci v proračunski razpravi. Nekateri so zahtevali, da se Centralnemu Presbiroju odvzame cenzurna oblast in naj se cenzura ter Presbiro ob enem sploh ukine.

Proti velikim izdatkom za narodno skupščino in senat je nastopil radikalni poslanec Mita Dimitrijevič. Res bela vrana!

Ustanovitev gospodarskega sveta in pa izdelavo podrobnega gospodarskega načrta, ki naj bi ga odobril in izvedel novo ustanovljen svet, so zahtevali predstavniki jugoslovanske industrije na svoji konferenci pretekli teden v Beogradu. Škoda, da ostaja pri nas vsaka zdrava stvar le pri zahtevah in željah, kvečjemu še pri obljubah...

Izgledi na letošnjo turistično sezono v Jugoslaviji, so po sklepanju in računih železniških ter tujskoprometnih strokovnjakov, ki so razpravljali pred dnevi na Sušak, skrajno slabi, ker nam bo večino tujcev predvidoma odvzela Italija z ozirom na devalvacijo lire, znaten del škode pa bo šel na račun pariške svetovne razstave.

O novi aferi pišejo beograjski listi. Član železniške uradniške zadruge v Beogradu so si izdajali poljubna števila nakaznic za prevoz drv po režijski ceni. Zlorabljali pa so te ugodnosti, namenjene le njihovim članom, kar na debelo in so trgovali z drvini po vsej Srbiji in še v drugih pokrajinah. De-

lali so samo z vagonskimi pošiljkami in si dodeljevali poljubno množino vagonov v času, ko naši trgovci in izvozniki za drag denar niso mogli dobiti dovolj potrebnih vagonov za izvoz pridelkov v tujino. Zaradi gornje afere trpi država ogromno škodo, težko so pa prizadeti tudi trgovci s kurivom in izvozniki. Te manipulacije so trajale kljub mnogim ovadbam na pristojnih mestih nad 15 let. In potem se ljudje še čudijo...

Novih železnic v dolžini 8000 km namerava v prihodnjih letih zgraditi naša država, toda predvsem v južnih krajih, kjer so železnice večinoma sploh nerentabilne. Pri nas, kjer so proge v vsej Jugoslaviji skoraj najrentabilnejše, bomo ostali brez novih prog. Pripomniti je še treba, da zahteva v južnih krajih vsak km proge dva do trikrat več izdatkov, kakor pa na našem terenu.

BLAGOSTANJE bo zopet zavladalo, ko se bo dvignila Vaša kupna moč. Vsakdo, uradnik, delavec in kmet, si mora pomagati le sam. Varčevati je treba, po malem zbirati in nastala bo polagoma rezerva, ki jo boste lahko porabili za potovanje, počitnice, šport, kulturo in za nepredvidene potrebe. — Ali ne veste, da Vam v to svrhu služijo hranilnice, ki so v prvi vrsti namenjene malemu človeku. In mi Slovenci smo mali narod, brez kapitala. Tujci nas izkoriščajo, ker imajo denar. Zadnji čas je, da se otresemo tujega izkoriščanja, da postanemo sami svoji gospodarji. Oklenimo se naših hranilnic, zaupajmo jim svoj denar. Ta denar bo prinašal le korist, pa ne samo Vam, služil bo obenem tudi celoti in neposredno obenem zopet Vam.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA je eden največjih slovenskih denarnih zavodov. Njene vloge, in to predvsem malih vlagateljev, znašajo okoli Din 400.000.000.—. NOVIM VLOG ima hranilnica že nad Din 113.000.000.—, ki se obrestujejo po 4 odstotke in so vsak dan izplačljive.

Poneverbe na sodiščih. Kar pri treh srbskih okrožnih sodiščih so bile odkrite znatne poneverbe uradnega, odnosno deponiranega denarja. Morala raste, kriza poje, — tako vsak dan naglašajo režimski listi.

Neposredna brzojavna zveza po podmorskem kablu je bila preteklo nedeljo svečano otvorjena v Igalu pri Kaštel Novem v Boki Kotorski med Jugoslavijo in Francijo. Kabel meri od naše obale do Tunisa 2500 km, od Tunisa do Marseilla pa nadaljnjih 1500 km. Otvoritvi sta prisostvovala oba poštna ministra obeh držav.

V naši rečni plovbi osebni promet po podatkih ministrstva katastrofalno pada. Lani je nazado-

val za celih 41 %. Kmalu bodo barke prazne vozile, saj vsak dan nanovo poslušamo, da kriza pomenjuje.

Uradniške plače bodo zvišane, toda ne pri nas, temveč na Češko-slovaškem, kjer bo vlada dvignila plače na višino, ki so jo dosegale pred nekaj leti, ko so bile reducirane. Potrebni 150 milijonov Kč je vlada v ta namen že našla. Iskreno želimo, da bi naša vlada pokazala čut slovenske solidarnosti in sledila vzgledu bratske češkoslovaške vlade.

Svojo novo stranko je ustanovil na Poljskem član nove diktatorske vlade polkovnik Koc. Podpirajo ga predvsem cerkveni krogi, katerih sobratje pa so se v Jugoslaviji izrekli vedno proti generalski diktaturi, čeprav so tudi že sami sodelovali v njej.

Diktatorsko uniformo je morala obleči tudi rekonstruirana rumunska vlada. Zaprte so vse rumunske univerze, akademikom pa je pod najstrožjimi kaznimi prepovedano vsako vmešavanje v politično življenje.

Češkoslovaški poslanik g. Šeba, ki je zastopal svojo republiko na rumunskem dvoru, je odstopil. Pred kratkim je izdal zanimivo zgodovinsko knjigo, ki pa marsikomu doma in v Rumuniji ni bila všeč.

Abesinski uporniški vojskovodja ras Desta, ki je bil zet pregnanega cesarja Haile Selassija, je padel po izdajstvu nekega svojega rojaka v roke italijanskih okupacijskih oblasti in bil takoj ustreljen. Maršal Graziani ne pozna usmiljenja, kar je dokazal že svoj čas v Libiji...

Prisilno notranje posojilo v izmeri 5 % od vrednosti nepremičnin bo zopet razpisala italijanska vlada. Popolnoma enako posojilo v isti izmeri je bilo razpisano že lani, pa dobljeni denar niti oddaleč ni mogel zamašiti velikih lukenj, ki jih je v državno blagajno izvrtala abesinska okupacijska ekspedicija.

Tajne volitve na Madžarskem je obljubil tamkajšnji ministrski predsednik. Kako bi se prilgle šele nam...

Parizani so podrlili svoj zadnji tramvaj, ker so spoznali, da jim je le še v napotje.

Turške kmete bo uniformirala turška vlada. Dala jim bo jahalne hlače z vojaškim suknjičem, vse izdelano v domačih tovarnah z domačim kapitalom in z zaposlitvijo domačih delovnih moči. Tudi naši kmetje bi bili potrebni česa sličnega; če že ne uniform, pa vsaj nekaj skromnega za pokritje nagote in revščine.

Somišljeniki nam pišejo

Milijoni, ki vabijo...

Zadnjič smo brali neke zanimivo statistiko, koliko je na svetu milijonarjev. In pravi tista statistika, da jih je v Jugoslaviji 560, od teh nekako tretjina v Beogradu.

Kdo jih je sešel in ali je to število točno, je vprašanje. Statistika je menda od lani, lahko je medtem nekaj milijonarjev prirastlo ali pa odpadlo. Pa to ne igra vloge. Vsekakor je razveseljivo dejstvo, da je med 14 milijoni prebivalcev, kolikor jih šteje naša država, 560 milijonarjev. In tu so seveda mišljeni večkratni milijonarji, kajti navadnih, enkratnih milijonarjev — je med nami gotovo dokaj več. Saj pri naši, sicer zdravi, vendar precej nizki valutni en milijon dinarjev ni bogve kako velika reč. In če pomislimo, koliko jih je med nami, ki imajo vsaj en milijon dolgov... No, pa to so pasivni milijonarji, ki ne štejejo. Gre zgolj za aktivne milijonarje.

Omenjena statistika upošteva tudi samo stanovitne, takorekoč definitivne milijonarje. Začasni ali prehodni milijonarji tu ne pridejo v poštev. Saj je bil na primer v času devalvacije v Avstriji in Nemčiji tam vsak človek skozi nekaj dni milijarder ali celo bilijoner in trilijoner. Malenkost vse skupaj!

Ostanimo torej pri lepem številu 560 naših ustaljenih jugoslovanskih multimilijonarjev. In pomislimo, kakšen čeden kapital predstavljajo vsi skupaj. Najmanj poldrugo milijardo, prav gotovo. Lepi denarci, znajmi bi se dalo veliko narediti!

Pa si pravimo: Kaj če bi naš g. finančni minister, ko zaradi sedanjih negotovih razmer ni mogoče dobiti kredita v inozemstvu, a je naše gospodarstvo tako nujno potrebno denarne požitivte, najel kako majhno posojilce pri teh naših domačih vredenarjih? 560 milijonarjev, če bi posodil vsak samo milijoneček, zadosti bi bilo za najnujnejše potrebe!

Da ne bi hoteli posoditi, mislite? Kaj še? Za dobre obresti in na tako varno naložbo, kakor so realne vrednote in jamstvo države, — prav radi bodo dali, saj so to sami poslovni ljudje, ki znajo obrniti denar v svojo korist. Prvič.

Drugič pa so to gotovo tudi patriotje (kdo pa pri nas ni patriot?), ki bodo že iz hvalečnosti do države, ki jim je dala možnosti, da so tako obogateli, radi pomagali tej državi v stiski in zadregi.

Torej kar potrkati na zlata vrata, odprla se bodo. Nič se bati, korajža velja! — Pip.

Samouprava

Vprašanja in odgovori

Vprašanje: Leta 1928. je naša občina sprejela v občinsko članstvo posestnika J. P. in vso njegovo družino, razen najstarejše njegove hčerke, ki je bila takrat že polnoletna. Sedaj zahteva ona, da jo sprejmemo v članstvo naše občine, češ, da biva nepretrgoma že več kot 10 let v naši občini. Ali smo jo dolžni sprejeti in na podlagi katerih zakonskih predpisov? Ali se šteje v 10 letni rok tudi doba bivanja pred polnoletnostjo?

Odgovor: Za povsem točen odgovor bi morali vedeti, koliko let je imela hčerka leta 1928. odnosno koliko jih ima sedaj, in če je bivala ves čas v občini. Zato bo odgovor bolj splošen:

a) Doba, prebita pred polnoletnostjo v občini, se načelno, ne šteje v rok desetletnega bivanja za avtomatsko pridobivanje občinskega članstva.

b) Če je bila hčerka leta 1928. šele 21 let stara, tedaj ni še postala v letu 1936 avtomatsko članica Vaše občine.

c) Če je bila hčerka stara leta 1928. n. pr. vsaj 23 ali več let, pa je postala v letu 1936 avtomatsko članica Vaše občine po zadnjem odstavku § 17. odnosno § 152. zakona o občinah, ker biva pač že 10 oziroma že več kot 10 let v Vaši občini. Doba bivanja, predno je stopil v veljavo novi zakon o občinah, se namreč šteje tudi v rok za pridobivanje občinskega članstva.

č) Če pa je bila hčerka leta 1928. ravno 21 let stara in če je sedaj v letu 1936. zaprosila za sprejem v občinsko članstvo, jo občina mora sprejeti v članstvo po 1., 2. in 3. odstavku zakona o občinah, ker biva v občini po polnoletnosti več kakor pet let, ob ostalih zakonitih predpogojih, navedenih v 1. odstavku § 17. zakona o občinah.

*

Vprašanje:

Neki član naše občine S. L., ki biva sedaj v Češkoslovaški, se je poročil s Čehoslovakinjo, ki je bila češkoslovaška državljanka. Ta pa je sedaj zaprosila našo občino S. L., da ji izda domovnico. Zvedeli pa smo, da se misli ona (prosilka) ločiti od moža. Ali se sme izdati prosilki domovnica oziroma ali je prosilka s tem, da se je poročila z jugoslovanskim državljanom, že pridobila naše državljanstvo. Ali ga s tem zopet lahko izgubi, če se loči od svojega moža? (I. J., S. L.)

Odgovor: Po § 10. zakona o državljanstvu postane tuja državljanka, ki se omoži z državljanom naše kraljevine, državljanka kraljevine Jugoslavije, razen če si je pridržala z izjavo pred omožitvijo svoje dotedanje državljanstvo, ako tako določajo zakoni njene domovine.

Predpostavljamo, da žena v tem primeru ni dala te izjave. Zaradi tega je postala z dnem poroke jugoslovanska državljanka in obenem članica tiste občine, kjer je bil član njen mož na dan poroke in to po prvem odstavku § 16 zakona o občinah. V tem primeru je torej postala žena članica Vaše občine S. L. Če je ta žena zaprosila vašo občino za potrdilo, da je članica vaše občine, ji mora občina to potrdilo izdati, ker ni nikake zakonite določbe, na katero bi mogla občina opirati morebitno odklonitev.

Ločitev zakona (mišljena je sodna ločitev od mize in postelje) pa nima nikakega vpliva na občinsko članstvo žene. Kljub taki ločitvi obstoja po naših zakonih zakonska vez še dalje in tako ločena žena ohrani v vsakem primeru možovo občinsko članstvo in mu sledi tudi v vsakem slučaju v tem članstvu.

(Nadaljevanje vprašanj in odgovorov v prihodnji številki.)

